మతిమాలిన వైద్యం

డాక్టరుగారు బొజ్జనిమురుకుంటూ ఆవలించారు. భోజనంచేసి, మిట్టమధ్యాహ్నపు బయటి ఎండ మిటమిట లాడుతున్నా యింటిముందరి తాటాకులపందిరి గాలిని చల్లబరచి డాక్టరు గారికి హాయి గలిగించింది. ముప్ఫయి సంవత్సరాలు ఆ వూళ్లో డాక్టరుగా పనిచేసి, చక్కటి ఆర్జనచేసి అందరి గౌరవం పొంది తనకుటుంబాన్ని తరతరాలవరకు సుఖంగా బ్రతకగలిగే స్థిరాస్థి సంపాదించారు. ఆయన ఈ యాభయ్యోవ్యాపడిలో కొడుకుకూడా యం. బి. బి. యస్. చదివి తన వృత్తిలో సహాయం చెయ్య డానికి యింటికి వచ్చాడు.

డాక్టరుగారి జీవితంలో అంతా పరిపూర్ణత ఉన్నట్లని పించింది. కావలసినంత ధనం, చుట్టుప్రక్కల వూళ్ళల్లో ప్రతీ చోట ఎంతో పరపతి - అణగి మణగి భయభక్తులతో మెలగే సేవకులు, ఎదురాడి ఎరుగని సంతానం కుటుంబం - ఆదరించే బంధుజనం యివన్నీ తలుచుకోగానే డాక్టరుగారి జీవితం సార్థకం పొందినట్లయింది. ఇంతకంటె కావలసిందేముంది ? ఏమీ లేదనిపించింది.

మేడమీాద నుంచుని కిటికీ ఊచలమధ్యనుంచి బయటికి చూశారు డాక్టరుగారు. దూరాన నిర్మల నీరాలతో నిండుగా

ఉన్న కాళింగు చెరువు - ఆ ఒడ్డునే స్వార్జితంతో కట్టిన పెద్ద ఆసుపత్రి - కనిపించాయి. తన విజయజీవితం తలుచుకోగానే డాక్టరుగారికి ఆనందాశ్రువులు రాలాయి.

నిజంగా జీవితంలో యింత సంపాదనాపరు డవటానికి కారణం డాక్టరుగారు పిచ్చివాళ్ళ వైద్యంలో చేసిన ప్రత్యేక కృషి ఎంతోమంది పిచ్చివాళ్ళు దేశంలోని ఎన్నో ప్రాంతాల నుంచి వచ్చి ఆయన చికిత్సవల్ల నయంపొంది వెళ్ళారు. ఆయన ఖ్యాతి చాలాదూరం ప్రాకిపోయింది. జీవితానికి విలువయిచ్చే మనస్సుకు మందుపోసి స్థిరత్వం తెప్పించే ప్రత్యేకశక్తి ఆయనకు చేతనవును. ఆ శక్తికే ఆయనకు అందరూ జోహారు లర్పిస్తారు. ఎన్నో చితికిన జీవితాలకు ఆయన చికిత్సచేసి చైతన్యం కలిగించారు.

ఆ వూళ్లో యింకా ఎంతోమంది వైద్యులున్నారు కాని డాక్టరుగారి వృత్తితో పోటీ చెయ్యలేకపోయారు ఎవరూ. మానవ హృదయాలను స్పందింప చేయకలిగే మతి చికిత్స ఆయనకు తెలియడంవల్ల, తక్కిన తరగతుల రోగులుకూడా ఆయనలో ఏదో వింత చేతిచలవ ఉందని మందుకు వచ్చేవారు. అందుకే డాక్టరుగారి ప్రతిభ దివిటీలా వెలుగుతోంది.

తన కొడుకునుకూడా తనవంటి మంచి డాక్టరుగా తయారు చెయ్యకలిగితే, తన జీవితాశయం పూర్తిగా నెరవేరినట్లే. కొడుకుమీద ఎంతో అభిమానం పుట్టుకవచ్చింది డాక్టరుగారికి.

"గోపాల్" అని పిలిచారు ఆయన ఆప్యాయంతో.

వార్తాపత్రిక చదువుతున్న గోపాల్ వినయవిధేయతలతో తండ్రి ఎదురుగావచ్చి నుంచున్నాడు ఏమిటి అన్నట్లు ప్రశ్నార్థకంగా.

'ఈ సాయంత్రం కాంతారావుగారి అమ్మాయి ఆరోగ్యం ఎలావుందో చూసిరా. మొన్న నాకు టైఫాయిడని అనుమానం తట్టింది.'

'అట్లాగే నాన్నగారూ!' ముక్తసరిగా అని గోపాల్ లోపలికి వెళ్ళిపోయాడు. ఆ మాటలు అనకుండానే అతని ప్రవర్తనలో అంగీకారం కనిపిస్తుంది. పుష్టిశరీరం - పచ్చసి రంగు - ప్రశాంతమైన కళ్ళలో నల్లటిపాపలు - మందస్మిత వదనం - సహజమైన ముఖభావం, అతనిలో నెమ్మది అణకువ తొణికిసలాడిస్తుంటాయి. వయస్సు ఇరవైఅయిదు సంవత్సరాలున్నా, వ్యక్తిత్వం, స్వాతంత్ర్యం మాత్రం తండ్రిముందు ప్రయోగించలేదు.

తన కొడుకుకూడా పిచ్చివాళ్ళ వైద్యంలో ఆరితేరిన చెయ్యిగా మారగలిగితే, డాక్టరుగారు యింక ఆశించగలిగింది ఏమీలేదు. ఈ ఆలోచనైనా కొడుకు అభివృద్ధికోసమే. అందరికీ తెలియని ఒకపనిలో నేర్పరితనం పొందుతే, అందుకునే కీర్తి సంపదలు అపరిమితం.

ఆలోచనల ఆనందంతో డాక్టరుగారు ఒక కునుకుతీసి లేచారు. ముఖప్రక్షాళన అనంతరం తెల్లటిపంచ, చొక్కా-

తొడుక్కొని, చేతికర్ర ఊపుకుంటూ వైద్యాలయం వైపు నడిచారు.

ఆసుపత్రి జనంతో కిటకిట లాడుతోంది. జ్వరాలతో, సీరసాలతో, కళ్ళరోగాలతో, పళ్ళబాధలతో, మతి భ్రష్టత్వంతో, నలిగి కులిమిపోతున్న జనప్రవాహానికి ఆ ఆసుపత్రి ఒక ఆనకట్టలా అడ్డుకున్నట్లు కనిపిస్తున్నది. ఆసుపత్రికి దక్షిణ భాగాన కట్టిన పాతిక గదులలో ప్రపంచ స్పృహ లేక విచిత్రంగా అరుస్తూ, సణుగుకుంటూ, అల్లరిచేస్తున్న పిచ్చివాళ్ళను, అక్కడకు వచ్చిన జనమంతా, మ్యూజియంలోని వింతమృగాలను పరీక్షిస్తున్నట్లు ఆశ్చర్యంగా కళ్ళు పెద్దవిచేసుకుని చూస్తున్నారు. వారి మతిచెడిన చేష్టలు జాలితో కూడిన ఆనందం కల్గచేస్తున్నాయి ప్రేక్షకులకు.

డాక్టరుగారు ఆసుపత్రి ఆవరణలో అడుగు పెట్టగానే జనమంతా లేచి నుంచున్నారు. దగ్గరకురాగానే అందరూ సమస్కారాలతో ఆయన్ను ముంచేశారు. ఆనందంతో కుశల ప్రశ్నలు వేస్తూ డాక్టరుగారు కుర్చీలో చేరగిలబడ్డారు, రోగులకు మందులుపంచే కార్యక్రమం చూడడానికి.

కాంపౌండరు శ్రీనివాసు రోగుల మందుల పట్టిక డాక్టరుగారి ముందు పెట్టాడు. డాక్టరుగారు రోగులను ఒకరి తర్వాత ఒకరిని పరీక్షించారు. వారు చెప్పిన విషయాలన్నీ పూర్తిగా వినకుండానే మందులు వ్రాసి పంపించేశారు. చూడగానే రోగులబాధలు తెలుసుకోగలిగే డాక్టరుగారికి, వారి

విలాపాలు వినే అవసరం ఉండేదికాదు. ఆసుపత్రికి వచ్చిన రోగులంతా మందులుతీసుకుని క్షేమంగా వెళ్ళిపోయారు.

సాయంత్రం ఆరుగంటలయింది. పిచ్చివాళ్ళ కేకలు డాక్టరుగారి చెవుల్లో గింగురు మంటున్నాయి. వాళ్ళందరికీ మందుయిచ్చే టైమయింది. డాక్టరుగారు యీ పని పూర్తి చేయాలని లేచారు.

ఆసుపత్రి ముందు జట్కా ఆగింది. గోపాల్ మందుల సంచీ చేత్తోపుచ్చుకుని లోపల అడుగుపెట్టాడు. వెనకాలనే పొట్టిగా బొద్దుగా ఒకాయన గోపాల్‌ను అనుసరించాడు.

'కాంతారావుగారా! ఎల్లావుంది మీ అమ్మాయికి?' ఆయన్ని ఆహ్వానిస్తూ కొడుకువైపు చూశారు డాక్టరుగారు సమాధానంకోసం.

'నిన్నటికంటె యీవేళ జ్వరం యెక్కువయింది వారి అమ్మాయికి. జ్వరతీవ్రతవల్ల స్పృహలేక ఏదో పలవరిస్తోంది. మీతో యీ సంగతి చెప్పాకగాని మందు ఏమీ యివ్వడం మంచిది కాదని వచ్చేశాను' మామూలు ధోరణిలో రోగి సంగతి వల్లించాడు గోపాల్.

'డాక్టరుగారూ! అమ్మాయికి జ్వరం అంత తీవ్రంగా వస్తుందనుకోలేదు. మాకేమీ తోచడంలేదు. మీరే ఒకసారి వచ్చి చూస్తే బాగుంటుంది.' ప్రాధేయపడ్డారు కాంతా రావుగారు.

'ఇప్పుడే మావాడు చూసి వచ్చాడుగా! మందిస్తాను. రేపువచ్చి చూస్తాలెండి!' అన్నారు డాక్టరుగారు. సాయంత్రం బయటికి కదిలితే ఆసుపత్రిలో యింకా చెయ్యవలసిన పనులు అడ్డిపోతాయేమోనని అదీగాక ఆ సాయంత్రం గోపాల్‌ను పిచ్చివాళ్ళ దగ్గరికి తీసుకువెళ్ళి వాళ్ళ రోగరహస్యాలు, వింత ప్రకృతులు విపులీకరించి చెప్పి, అతనికి ఆ వైద్యంలో కొంత తర్ఫీదులు యివ్వాలని సంకల్పించు కున్నారు. ఈ సంకల్పానికి అంతరాయం కలిగింది.

'అలా అంటే కాదండి. తమరువచ్చి ఒక్కసారి చూస్తే మాకు ధైర్యం. అబ్బాయిగారు చూశారు కాని......' అంటూ కాంతారావుగారు నమిలివేశారు ఆఖరి మాటలు.

డాక్టరుగారికి అర్థమయింది. కొత్తగా వైద్యంలో ప్రవేశించిన కొడుకుపై, తనమీద ఉన్నంత విశ్వాసం, కాంతారావుగారికి లేనట్లు కనిపించింది. అది సహజంకాదని ఎవరనగలరు?

'సరే పదండి! అంటూ డాక్టరుగారు ఎదురుసమాధానం మళ్ళీ చెప్పలేక, కండువా బుజాన వేసుకుని చేతికర్ర పుచ్చుకున్నారు ఊతగా.

కాంపౌండరు శ్రీనివాసు ఎదురుగా వచ్చాడు పిచ్చివాళ్ళకు మందు యివ్వడం సంగతి ఏమిటన్నట్లు. డాక్టరుగారంటే పిచ్చివాళ్ళకు భయం ఆయన కేకవేసి మందుయిస్తే అందరూ తాగుతారు. లేకపోతే ఎంతో రసాభాస చేస్తారు. డాక్టరుగారికి అందరి రోగులను చూడటం ఒకఎత్తు. పిచ్చివాళ్ళకు

చికిత్సచేయడం ఒకఎత్తు. ఎందుచేతంటే, పిచ్చివాళ్ళను పరీక్షిస్తున్నప్పుడు ఆయనలో ప్రత్యేక శ్రద్ధాసక్తులు, మానసిక తత్వ పరిశోధనాశక్తి ద్యోతకమవుతూంటాయి. కాని కాంతారావుగారి అమ్మాయి పరిస్థితి ప్రమాదంగా ఉండడంవల్ల తప్పనిసరిగా డాక్టరుగారు బయటికి వెళ్ళవలసివచ్చింది.

'గోపాల్, యీవేళ సాయంత్రం పిచ్చివాళ్ళందరికి మందు నువ్వు యిప్పించు. శ్రీనివాసు అన్నీ నీకు చెబుతాడు' అంటూ డాక్టరుగారు జట్కాలో ఎక్కి కూర్చున్నారు. కాంతారావుగారి వదనం చాలా ప్రసన్నమయింది.

'మరేమీ అనుకోకండి. శ్రమయిచ్చాను అబ్బాయిగారికి అనుభవం కొంచెం తక్కువగా' అంటూ కాంతారావుగారు నమిలేశారు మాటలు. ఈ ఆరోపణ డాక్టరుగారికి లోపల ఒక విధంగా బాధకలిగించినా, పైకి మామూలుగా ఒకనవ్వుతో ఆ సంభాషణ అంతం చేశారు. జట్కా టకటకమంటూ కదిలిపోయింది.

తన జీవితంలో మొదటిసారిగా గోపాల్‌కు, పిచ్చివాళ్ళను సముదాయించి మందు యివ్వవలసి వచ్చింది. చిన్నప్పటినుంచి పిచ్చివాళ్ళంటే గోపాల్‌కు ఒక వింతభయం, పిరికితనంకూడా. పదేళ్ళకుర్రాడుగా ఉన్నప్పుడు ఒక పిచ్చివాడు కాళ్ళ సంకెళ్ళు వదిలించుకుని ఒకరోజు గోపాల్ గదిలో చొరబడి ఆతన్ని కొట్టినంత పనిచేశాడు. అప్పటినుంచి పిచ్చివాళ్ళంటే దూరంగా ఉండడం అలవాటైపోయింది గోపాల్‌కు. ఇంటిప్రక్కనే ఉన్న

ఆసుపత్రికికూడా ఎప్పుడూ వెళ్ళేవాడు కాదు. ఎప్పుడైనా వెళ్ళబుద్ధి కలిగినా తండ్రి 'అనవసరంగా వచ్చేవే'మని కేక లేస్తాడేమో అని జంకేవాడు.

కొంచెం జ్ఞానంవచ్చాక పిచ్చివాళ్ళంటే భయంపోయి, జాలి, విచారం కలిగేవి గోపాల్‌కు. పిచ్చివాళ్ళను గొలుసులతో కట్టి, గదిలో ఒకమూల చీకట్లమధ్య బంధించి, బలవంతాన నోరు పెకలించి మందులుపోసి, త్రాగకపోతే కొరడాలతో కొట్టి, ఆసుపత్రిలో జరిపే భీభత్సదృశ్యాలు గోపాల్‌కు చాలా హృదయవిదారకంగా ఉండేవి. ఒక్కొక్కసారి మూగ పిచ్చివాళ్ళను బంట్రోతు సూరయ్య కొరడా చేతిలో పట్టుకుని షికారుకు తీసుకువెడుతుంటే మేకలమందలా మందకొడిగా నడుస్తున్న పిచ్చివాళ్ళ వింత ఆకారాలు గోపాల్ హృదయాన్ని ద్రవింపజేసేవి. వారిలో మానవత్వ చైతన్యం నశించినట్లనిపించేది. పిచ్చికి కారణ మేమిటి? మన కుత్సిత సమాజంలో వీరి స్థానం ఏమిటి? అనే భావాలు అతనిలో కలిగేవి. మానసిక దౌర్బల్యాల వల్ల మనస్థిమితము చెడి జీవితాలు నాశనమయిన వారి వింత ప్రకృతులు పరిశీలిస్తూంటే గోపాల్‌కు ఏదో వింత భయం, జాలి, ఆవేదన కలిగేవి.

డాక్టరుగారు జట్కాఎక్కి వెళ్ళిపోయాక, కాంపౌండరు శ్రీనివాసు మందుల సీసాలు సూరయ్యచే తెప్పించాడు. ఆలోచనలతో ఆసుపత్రి ఆవరణలో స్తబ్ధుడై నిలుచున్న గోపాల్

కాంపౌండరు శ్రీనివాసువచ్చి పలకరించేదాకా కదలలేదు. మందుల సామానుతో ప్రత్యక్షమయిన వారిద్దరినీ చూడగానే పిచ్చివాళ్ళ గదులవైపు నడిచాడు అతను.

"ఈయన అవధానిగారు. ఎలకపాడునుంచి వచ్చారు" అంటూ శ్రీనివాసు ఒక పిచ్చివానిని చూపించాడు. గోపాల్ ఆయనవైపు తేరిపారి చూశాడు. మాసిన గెడ్డం, వేళ్ళాడే పిలక, మోకాలుదాకా అంగవస్త్రం. గదిలో ఒకమూల కూర్చుని గోళ్ళు చూసుకుంటూ తనవైపు అదోపరధ్యాన్నంగా చూసి మళ్ళీ తలదించేసుకున్నాడు.

తన మానవదనానికీ, అవధాని మూగ పిచ్చికి తేడా ఏమిటి ? అనే ప్రశ్న గోపాల్ ముందు అవతరించింది.

"ఏమండీ! ఈయనకు ఆరోగ్యం రావడానికి యింకా ఎన్నాళ్ళు పడుతుంది. ఆసుపత్రికి తీసుకువచ్చి అప్పుడే రెండు నెలలయింది" అంటూ వలవలా ఏడ్చింది ద్వారబంధంవద్ద మాసినకోకతో కంటతడి తుడుచుకుంటూ ఒకస్త్రీ.

"ఫరవాలేదమ్మా ! త్వరలోనే నయమవుతుంది" అంటూ శ్రీనివాసు ఒక గ్లాసులో మందుపోసి అవధానికి అందించాడు.

శ్రీనివాసు ఇచ్చే మందుగ్లాసు అవధాని అందుకోలేదు. బలవంతాన చేతిలో గ్లాసుపెట్టి బిగబెడితే గ్లాసుపట్టుకుని ఊరుకున్నాడు. మందు తాగమని బలవంతాన నోటిదాక గ్లాసు పెడితే, ఏదో పరధ్యాన్నంగా శ్రీనివాసువైపు చూస్తూ కూర్చున్నాడు. "మందు తాగవయ్యా" అంటూ శ్రీనివాసు

కేకలేశాడు. అవధాని మెదలలేదు. "తాగుతావా తన్న మన్నావా" అంటూ చెమ్కాకర్రతో ఒక్కటి కొట్టాడు శ్రీనివాసు. ఉలిక్కిపడి చేతిలోని గ్లాసు క్రిందకు జారవిడిచాడు, అవధాని. గ్లాసు ముక్కలయింది

శరీరంమీద తేలినతట్టు బిత్తర చూపులతో చూసు కుంటూ మౌనంగా ఏడ్చాడు అవధాని. భార్య పక్కకుపోయి ఆ దృశ్యం చూడలేక ఏడ్చింది. కొట్టినా, తిట్టినా అవధాని నోటి వెంట "అ, ఉ, ఓ" తప్ప ఒక్కమాటైనా రాదు.

గోపాల్‌కు అవధాని పరిస్థితి చూస్తూంటే కళ్ళవెంట నీరు కారింది. శ్రీనివాసు స్వయంగా అవధాని దగ్గరకువెళ్ళి మందిచ్చాడు. భయపడుతూ అవధాని యీ మాటు తాగాడు.

గోపాల్ మరొక గదివైపు నడిచాడు.

"ఈయన శాస్త్రిగారు బందరునుంచి వచ్చారు." మరొక పిచ్చివానిని చూపించాడు శ్రీనివాసు! యథాలాపంగా.

"ఆల్ఫా బీటాగామా! నీ నెత్తిమీద ఎన్ని వెంట్రుక లున్నాయో అన్ని అంకెలు నాకు కనిపిస్తాయి. మీ కేమీ వచ్చునరా, వెధవల్లారా లెక్కలు! నేనా వేళ్ళు లెక్కపెట్టి నక్షత్రాలసంఖ్య ఒక్కసారిగా చెబుతాను" అంటూ తనలో నవ్వుకుంటో అరుస్తున్నాడు శాస్త్రి.

"శాస్త్రిగారూ! కొంచెం మందు తీసుకోండి" అని శ్రీనివాసు మందు అందించాడు.

"ఏడిసారు వెధవల్లారా! మందెందుకు? నాకు పిచ్చేమిటి? మీకుగాని. శివుడిలాగ గరళంకూడా మింగేయగలనురా. ఇలా తే" అంటూ గబుక్కున మందు మింగేశాడు శాస్త్రి.

గోపాల్ ఆలోచనలతో మళ్ళీ ముందడుగు వేశాడు. ఇక ముందు ఈ పిచ్చివాళ్ళతో తనజీవితం గడపాలి. వారికి తన మందువల్ల మనస్థైర్యం తెప్పించాలి. ఇదేదో విచిత్రంగా తోచింది గోపాల్‌కు.

"ఈ శాస్త్రిగారికి నల్లక్షరాలున్న కాగితం కనిపించకుండా చెయ్యాలి. ఏదైనా కనిపిస్తే, అది చదువుతున్నట్లు గంటలతరబడి చేతిలో కాగితం పెట్టుకుని తల ఊగించేస్తుంటాడు. మితిమీరిన చదువువల్ల బుర్రవేడెక్కి మనస్సు చెడింది" శ్రీనివాసు చేసిన వ్యాఖ్యానం విని తిరిగి ఆలోచనలో పడ్డాడు గోపాల్.

"ఈ అమ్మాయిపేరు లలిత" అన్నాడు శ్రీనివాసు మరొక గదిముందు. అప్పటివరకు ఏదో అరుస్తున్న ఆ అమ్మాయి ఒక్కసారిగా మాట్లాడడం మానేసి గోపాల్ వైపు తేరిపారి చూస్తోంది తీవ్రంగా. నాజూకుగా, బక్కపలచగా, పెద్దపెద్ద కళ్ళతో మెరిసిపోతున్న ఆ అమ్మాయి ఒకవిధమైన అందకత్తె అని చెప్పవచ్చు. మతి స్థిరంలేనందువల్ల కొంచెం శరీరపోషణ సరిగా లేకపోయినా ఆమెలో ఏమీ పెద్ద అసహ్యాలక్షణాలు కనుపించలేదు గోపాల్‌కు.

ఒక్కసారిగా లలిత గోపాల్‌ను చూసి పెద్దపెట్టుగా నవ్వింది. "వచ్చావా! హాహాహా. రా, నీ కోసమే చూస్తు

న్నాను. మనిద్దరం పెళ్ళి చేసుకుందాం. నాకు మా వాళ్ళు చచ్చినా పెళ్ళి చెయ్యరుగా ! మనిద్దరం పక్షుల్లాగ ఆకాశంలోకి ఎగిరిపోదాం. ఏం ! హహహ !" అంటూ వెకిలిగా నవ్వసాగింది ఆమె. గోపాల్ మొదట ఆశ్చర్యంగా ఆమెకేసి చూశాడు కంగారుతో.

"మరేమనుకోకండి. పాతికేళ్ళు వచ్చినా, డబ్బులేక, ఆమె తల్లిదండ్రులు పెళ్ళిచెయ్యలేదీమెకు. దాని పర్యవసానం ఇది" అంటూ వ్యాఖ్యానించాడు శ్రీనివాసు

గ్లాసులో మందుపోసి అందించాడు శ్రీనివాసు మందు చూడగానే వెనక్కు ముడుచుకుపోయింది లలిత. "నేను తాగ నరోయ్, నాకు విషం యిస్తున్నారోయ్, నాకు పెళ్ళి చెయ్యకుండా చంపుదామను కుంటున్నారా!" అంటూ కాళ్ళూ చేతులు నేలను కొట్టుకుంటూ గల్లంతుచేసింది ఆ అమ్మాయి. శ్రీనివాసు, బంట్రోతు సూరయ్య కలిసి ఆమె నోట్లో బల వంతంగా మందు పోశారు.

ఇంకా పిచ్చివాళ్ళ గదులు ఎన్నో ముందు కనిపించాయి. కేకలు, పెడబొబ్బలు, ఏడ్పులు, గుసగుసలు వినిపిస్తున్నాయి గోపాల్‌కు, మగతనిద్రలోని కలలూ, పిచ్చివాళ్ళ స్థితులు మసకమసకగా కళ్ళముందు తిరుగుతున్నాయి.

"ఆ ముందుగదుల్లో యింకా యిద్దరు పిచ్చివాళ్ళున్నారు. ప్రేమించిన స్త్రీ పెళ్ళి చేసుకోలేదని ఒకడికి మతి చెడింది. మరొకడు తన భార్య లేచిపోయిందనే బాధతో మతి చెడగొట్టు

ఈన్నాడు ఈ పిచ్చివాళ్ళంతా చాలా విచిత్రంగా ఉంటా రండి. మీ నాన్నగారు కాబట్టి ఇవన్నీ కుదురుస్తూ నెగ్గుకొస్తు న్నారు" గబగబా వల్లించాడు శ్రీనివాసు

గోపాల్ ఆసుపత్రి విడిచి, కాళింగు చెరువు ఉత్తర భాగానికిపోయి ఒక పొలంగట్టుమీద కూర్చున్నాడు, మన శ్శాంతికోసం. డాక్టరు పరీక్ష చదవాలని గోపాల్‌కు స్వతహాగా యిష్టంలేదు. డాక్టరుపనితప్ప మరేదైనాసరే అతను సరదాగా చెయ్యగలడు. తన వృత్తికి ఆధారం ఒకడుండాలని తండ్రి తన్ను డాక్టరు పరీక్ష చదివించాడు. తండ్రి సంతృప్తికోసమే తన చదువు పూర్తిచేశాడు గోపాల్.

నరకయాతన అనుభవిస్తున్న నానారకాల రోగులు హృదయాలను ద్రవింపజేసే శోకాలతో మూర్తీభవిస్తున్న వివిధ రకాల పిచ్చివాళ్ళు, కసాయివాడిలా శరీరాలు కోసి ఆపరేష నులుచేసి, సూదులతో నిర్దయగా పొడిచే డాక్టరు వృత్తిలోని కాఠిన్యత, యివన్నిటిసీ తన ప్రకృతి తట్టుకుని నిలబడగలిగేటట్టు కనిపించడంలేదు. యింక సేవాతత్పరతలో కఠిన హృదయం ఉండాలి డాక్టరుకు. అది తనకున్నట్లు కనిపించదు.

ఎద్దులేక, పాలుయిచ్చే గేదెలను బలవంతానకొట్టి అరక దున్నుతున్నాడు ప్రక్కపొలంలో ఒకరైతు. సాయంత్రం పిల్ల గాలుల్లో కాళింగు చెరువులోని కలువతుండులు ఊగిసలాడుతూ అల్లల్లాడుతున్నాయి. సూర్యాస్తమయంతో పడమటిదిక్కు ఎఱుపునలుపుల కాంతిలో గంధం కుంకుమలు కగ్గిన బ్రాహ్మ

ఋని ముఖంలా వుంది. తన కిష్టంలేని వైద్యవృత్తి చేయడం ఎలా ? వైద్యవృత్తిలో కనుపించే రోగులు తన హృదయాన్ని ద్రవింపజేస్తూ, శక్తిహీనుణ్ణిగా చేస్తూంటే ధైర్యంతో రోగ నివారణ ఎలాచెయ్యగలను ? సాయంత్రం పిచ్చివాళ్ళకు మందు యిప్పించ నందుకు తండ్రి ఏమంటాడో. ఆలోచనా భారంలో ఒక నిట్టూర్పువిడిచాడు గోపాల్.

చీకట్లు కమ్ముకుంటూంటే లేచి యింటికి వెళ్ళిపోయాడు గోపాల్. డాక్టరుగారు వరండాలో ఎవరితోనో మాట్లాడు తున్నారు. గోపాల్ కేసి చూసి ముభావంగా ముఖం ప్రక్కకు త్రిప్పుకున్నారు.

వరండాలోని పెద్దమనుష్యులు వెళ్ళిపోయాక డాక్టరు గారు గోపాల్‌ను పిలిచారు. అతనువచ్చి పిల్లిలా నుంచున్నాడు తండ్రి కెదురుగా.

'సాయంత్రం పిచ్చివాళ్ళకు మందులు ఇవ్వలేదుట' గోపాల్‌కు అర్థమయింది కాంపౌండరు అప్పుడే వార్త అందించినట్లు.

'మనం చేసుకునే వృత్తిలో శ్రద్ధాసక్తులు లేకపోతే ముందు అభివృద్ధి ఉండదు "

మౌనంగా వింటూన్నాడు గోపాల్.

'నేను వైద్యవృత్తిలో సంపాదించిన పరపతి ప్రాక్టీసు నిలబెట్టుకునే బాధ్యత నీ మీద ఉంది' గోపాల్ వైపు చూడ కుండా కటువుగా అన్నారు డాక్టరుగారు.

జ్ఞానమెరిగిన ఎదిగిన కొడుకుకు అంతకన్నా ఎక్కువగా చెప్పవక్కర్లేదని డాక్టరుగారి ఉద్దేశ్యం. అంతటితో సంభాషణ అంతమయిందని లోపలికి వెళ్ళిపోయాడు గోపాల్.

భోజనంచేసి పక్కపై మేనువాల్చాడు గోపాల్. జీవితం లోని సగంకాలంపైగా పిచ్చివాళ్ళ సహచర్యంతో గడపాలి. బాధితులను మామూలుగా చూడగానే హృదయం భారం అయేవారికి బాధితుల బాధలమధ్య జీవితం గడపడం భరింప రాని విషయం. ఆవేదనలకు ఆనకట్టలు లేకపోతే అవి వారి జీవి తాలనే అంతంచేస్తాయి. తలుచుకుంటుంటే పిచ్చివాళ్ళ వైద్యం చెయ్యడం తనకు చేతకానట్లు తోచింది గోపాల్‌కు.

మాట్లాడగలిగే మూగతో బిత్తరచూపులు చూసే అవ ధాని, ప్రపంచ స్పృహలేకుండా అంకెలమధ్య విహరిస్తున్న శాస్త్రి, కనిపించినవాడిని భర్తగా అభిలషించే లలిత - వీరి అవస్థలుచూస్తూ దుఃఖంతో కుములుతూ సేవచేస్తున్న వారి బంధుజనం గోపాల్ మనస్సులో మెలితిరిగారు. తనే మూగ వోయి అంకెలమధ్య విహరిస్తూ లలిత భర్తగా ఆ ఆసుపత్రిలో తాను విహరిస్తున్నట్లు ఏవో విచిత్రభావాలు గోపాల్‌కు తట్టాయి. నిత్యమూ ఆసుపత్రిలోఉంటే అంతకన్నా ఏం కని పిస్తుంది? జ్వరాలు, నీరసాలు, దగ్గులు, కురుపు సలుపులు తన్నే ఆవరించినట్లు కనిపించింది గోపాల్‌కు. తనవృత్తి తలుచు కుంటూన్నకొలదీ భయం, ఆవేదన హెచ్చిపోయి తల వేడెక్కింది. ఒంటినిండా చెమటలు కమ్మాయి. తనచుట్టూ పిచ్చివాళ్ళు

గంతులు వేస్తున్నట్లనిపించింది. ఇంతేనా తన ముందు జీవిత మంతా? భయంతో వణికిపోయి, తలగడలో తలదూర్చి కళ్ళు మూసుకు బాధపడ్డాడు గోపాల్.

ప్రొద్దున్న పక్కమీదనుంచి లేస్తూండగానే డాక్టరు గారు గోపాల్ గదిలోకి వచ్చారు.

"నేను ఊరు వెడుతున్నా, సాయంత్రం వస్తా. శ్రీనివాసు నడిగి ఆసుపత్రి విషయాలు జాగ్రత్తగా చూసుకో. కాంతా రావుగారి అమ్మాయికి యీ యింజక్షను యియ్యి" అంటూ గోపాల్ చేతిలో ఏదో కాగితంపెట్టి తొందరగా వెళ్ళిపోయారు డాక్టరుగారు.

గోపాల్ కాలకృత్యాలు తీర్చుకుని, దుస్తులు వేసుకుని తప్పనిసరిగా కాంతారావుగారింటికి వెళ్ళాడు. ఇంట్లో అడుగు పెట్టగానే వాళ్ళ అమ్మాయి మూల్గు వినిపించింది. జ్వరతీవ్రత చాలా ఎక్కువగా ఉంది. సలసలా కాలిపోతూంది. మంటలో పడిన శలభంలా గిలగిలా తన్నుకుంటోంది. తడి ఆరిపోయేనోరు తపతప లాడిస్తోంది.

ధర్మామీటరుతో జ్వరంచూచి, గోపాల్ యింజక్షను సిద్ధంచేశాడు. ఆ అమ్మాయి జ్వరబాధ చూస్తూంటే, ఎదురుగా నిలుచున్న తల్లిదండ్రులకన్న అతనికి బాధ ఎక్కువైంది. ఆ అమ్మాయి సన్నటి ఎముకల శరీరం ముట్టుకోగానే అతనికాళ్ళు వణికాయి. ఇంజక్షన్ ట్యూబ్ ఎత్తగానే చేతులు వణికాయి. అంత సన్నని బక్కపలచని పదేళ్ళఅమ్మాయి లేతశరీరంలోకి

ఎలాగ సూదిగుచ్చడం? అది చాలా అసందర్భపు కూర్చిర కార్యంలా కనిపించింది.

వృత్తిధర్మాన్ని జ్ఞాపకం తెచ్చుకుని యింజక్షను సూది ఆ అమ్మాయి చేతికండరాల్లోకి గుచ్చాడు. చేతులు వణుకు తూంటే గట్టిగా పట్టి అదిమాడు. చేతులో ట్యూబ్ బద్ద లయింది. విరిగిన గాజుముక్కలు చేతులో గుచ్చుకున్నాయి. టైఫాయిడు బాధతో అవస్థపడుతున్న ఆ అమ్మాయికి సూది మొన ఎక్కువ బాధపెట్టడంవల్ల అరిచింది ఆమె. తగిన అను భవం లేదన్నట్టు గోపాల్ వైపు చిరాకుగా చూశారు ఆమె తలిదండ్రులు. హడావిడిగా కూతురు శరీరంమీది గాజు ముక్కలు తీసి శుభ్రించేశారు. ఇంజెక్షను ట్యూబ్ పగులడం గోపాల్‌కు చాలా లజ్జాకరంగా తోచింది. బలవంతాన ఇంజెక్షను సూదిలాగి "సాయంత్రం మా నాన్నగారు వచ్చి యింజక్షను యిస్తారంటూ" కాంతారావుగారి ముఖం చూడలేక తలవంచు కునే బయటికి వచ్చేశాడు గోపాల్.

దించిన తల ఎత్తకుండా జట్కా ఎక్కి ఆసుపత్రిముందు దిగాడు గోపాల్. ఆసుపత్రిలో రోగులు కిటకిటలాడుతున్నారు. తిన్నగా చికాకుతో తండ్రి గదిలోకిపోయి కూర్చున్నాడు. తమ ఆరోగ్యాలు ఎల్లావున్నాయని పలకరిస్తాడేమో అని గోపాల్‌కేసి తేరిపారి చూసి రోగులంతా ముఖాలు. "డాక్టరు గారిలా కాదు——ఈయనకు ఎంత టెక్కో!" గుసగుసలు విని పించాయి.

రోగుల మాటలు వినగానే గోపాల్‌కు కోపం పెరిగింది. ఏంచెయ్యాలో తోచలేదు. శ్రీనివాసుని పిలిచాడు.

"వీళ్ళందరినీ ఏదో విధంగా మందులిచ్చి పంపిం చెయ్యండి.

"వాళ్ళ ఆరోగ్యం మీరు ఒకసారి పరీక్షిస్తే, వారికి సంతోషంగా ఉంటుంది."

"నేనేం చెయ్యలేనిప్పుడు."

శ్రీనివాసు అంతకన్న యింకేమీ అనలేకపోయాడు. స్వతహాగా ముభావము కావడంచే, ఏంచెప్పినా గోపాల్ దగ్గరినుంచి మరోసమాధానం రాదని శ్రీనివాసుకు తెలుసు.

రోగులు మందులు తీసుకుని వెళ్ళిపోయారు. ఎవరో ఒక రిద్దరు బంటోత్రితు సూరయ్యతో మాట్లాడుతున్నారు. కాంతా రావుగారి అమ్మాయి విషయంలో జరిగినది నాన్నగారికి తెలిస్తే ఏమనుకుంటారు. ఈ రోగులను, పిచ్చివాళ్ళను చూస్తూంటే తనకి అంత అశక్తి, అధైర్యం ఎందుకు కలుగుతున్నాయి. చదువుకునే రోజుల్లో స్నేహితులతో కలిసి, నవ్వులలో, కేరింతాలలో, ఏదో ప్రయోగాలు చేసి, తర్ఫీదు పొందాడేకాని, వైద్యవృత్తి బాధ్యతతో ఎవరినీ పరీక్షించడం, చికిత్సచేయడం, గోపాల్ ఇదివరలో చేయలేదు. ఇప్పుడు యీ వైద్యవృత్తి జీవితంలో అడుగు పెడుతూంటే అంతా అయోమయంగా బాధాకరంగా ఉంది.

ఆసుపత్రి ఆవరణలో జట్కా ఆగింది. తండ్రి వచ్చాడేమో అనుకున్నాడు గోపాల్. ఒక ముసలిదంపతులు దుఃఖిస్తూ రక్తావృతమైన కుర్రాడిశరీరం జట్కాలోంచి దించారు. బంట్రోతు సూరయ్య గబగబా జట్కాదగ్గరికి వెళ్ళి సాయం చేసి ఆ కుర్రాడిని లోపలికి తీసుకువచ్చారు.

"మా అబ్బాయి గుర్రపుబండికింద పడిపోయాడు. కణతలమీద గాయాలు బాగా తగిలాయి. కళ్ళకు ప్రమాదం కలుగుతుందేమో అనే భయంగా ఉంది. డాక్టరుగారూ మీరే రక్షించాలి. అంటూ ప్రాధేయపడ్డాడు ఆ ముసలాయన. కుర్రాడిని ముట్టుకోడానికి గోపాల్‌కు భయం కలుగుతున్నా, ముసలాయన ప్రార్థనవల్ల అతనికి జాలి కలిగింది.

ముఖమంతా ఎరుపురంగు పూసినట్లు రక్తపు గడ్డలతో నిండుకున్న ఆ కుర్రాడి ముఖం చూడగానే గోపాల్ ఒళ్ళు గగుర్పొడిచింది. పరీక్షించి చూస్తే గాయాలు కణతలలో బాగా తగిలాయి, కళ్ళకు నిజంగా ప్రమాదమే, అవసరమైతే ఆపరేషన్ చెయ్యాలేమో! ఆపరేషనంటే అతని చేతులు వణికాయి. బలవంతాన శరీరం కోసి, కండరాలు కెలికి మనిషి చావకుండా తిరిగి తగుకట్లు, కట్టి చికిత్సచేయడం ఏదో చాలా భయంకరంగా కనిపించింది గోపాల్‌కు. తీరా మనిషి చచ్చిపోతే బాధ్యత తనది! అందరూ తిడతారు. అందువల్ల కుర్రాడి ముఖంమీది గాయాలకు కట్టుకట్టి ఊరుకుందా మనుకున్నాడు.

ఆ కుర్రాడి రక్తం ముఖంమీదినుంచి కడుగుతూంటే మాంసం కడుగుతున్న కసాయివాడిలా బాధపడ్డాడు గోపాల్. అతనికి కాళ్ళు చేతులు వణకసాగాయి. గాయాలు చూస్తూంటే ఒళ్ళంతా చెమటలు పోసింది. వాటిలోని అపరిశుభ్రత తీస్తుంటే ఆ కుర్రాడికి ఎంతబాధ కలుగుతుందో అని జాలిపడ్డాడు గోపాల్.

కట్లు కట్టడం పూర్తి అయింది.

“ప్రస్తుతం ఫర్వాలేదు. సాయంత్రం నాన్నగారు వచ్చి చూస్తారు” అన్నాడు గోపాల్. నిజంగా కుర్రవాడి పరిస్థితి గాయాలవల్ల చాలా ప్రమాదంగావున్నా, తనేమీ యింక చెయ్యలేనని అధైర్యం కలిగింది గోపాల్‌కు.

సాయంత్రం డాక్టరుగారు ఊరునుంచి వచ్చారు. ఆయన రాకముందే కాంతారావుగారు పదిసార్లు ఆసుపత్రికి వచ్చి వెళ్ళారు. వారి అమ్మాయికి చెయ్యి అంతా వాచిపోయింది. ఇంజెక్షను సరిగా యివ్వకపోవడంవల్ల కంగారుతో డాక్టరుగారి కోసం కాంతారావుగారు నిమిషనిమిషానికి పరుగెత్తుకువస్తున్నారు.

ఇంటికి రాగానే డాక్టరుగారికి కొడుకుచేసిన పని తెలిసింది. ఉగ్రుడై పోయాడు ఆయన కోపంతో, ముందు కాంతారావుగారింటికి వెళ్ళి ఆ అమ్మాయిని పరీక్షించారు. శరీరంలో ఎగస్వాస వచ్చేసింది. నాడి అందటంలేదు. ఎక్కిళ్ళు తీవ్రంగా పదేపదే వస్తున్నాయి. డాక్టరుగారికి ఆ అమ్మాయి బ్రతుకుతుందనే ఆశ కలగలేదు. అధైర్యపడకుండా ఒక ఇంజక్షన్ యిచ్చి దైవాధీన మనుకుంటూ బయటికి వచ్చారు.

"ఎలావుంది డాక్టరుగారూ!" ఎదురుగా తొట్రుపాటుతో నుంచున్నారు కాంతారావుగారు.

"చూద్దాం ఏమౌతుందో! అంటూ మెల్లిగా బయటికి వెళ్ళిపోయారు డాక్టరుగారు. ఆ సమాధానంలోని అంతరార్థం కాంతారావుగారికి తెలిసింది. తన కూతురు చనిపోతూండడానికి కారణం గోపాల్. ఆ యింజక్షనే పొద్దున్నయిస్తే పిల్లకు నెమ్మదించేది. పైగా యిష్టమొచ్చినట్లు ఒంట్లో పొడిచి పోయాడు. వెయ్యివాచి పిల్లకు ప్రమాదం కలిగింది. అనుకుంటూ గోపాల్ మీద ఎక్కడలేని ఆవేశం తెచ్చుకున్నారు కాంతారావుగారు.

ఆసుపత్రిలో చేర్చిన గాయాల కుర్రాడిని పరీక్షించారు డాక్టరుగారు. కుర్రాడు తలనొప్పి అని, నరాలు లాగేస్తూన్నాయని గోలచేస్తూ బాధపడుతున్నాడు. కళ్ళు చీకట్లు కమ్ముతున్నాయని అరుస్తున్నాడు. కట్లు విప్పి చూశారు డాక్టరుగారు. ఫాలంమీద తగిలినగాయం లోతు కంటిలోకి చొచ్చుకుపోయింది. ఆపరేషను చేసి ఉండవలసింది అనుకున్నారు డాక్టరుగారు. కట్లు విప్పగానే కుర్రాడు అరిచాడు "బాబోయి కళ్ళు కనిపించడంలేదు" డాక్టరుగారు కంగారుపడ్డారు. చూస్తే పిల్లవాడి గుడ్లు లోతుకు దించుకుపోయాయి. ఇప్పుడు ఆపరేషను చేయడం అసంభవం. తెల్లబోయి నుంచున్నారు కాస్సేపు డాక్టరుగారు.

"ఏమండి! యింక మా వాడికి కళ్ళు కనిపించవాండి!" అంటూ దీనంగా చేతులు నలుపుతూ నుంచున్నాడు, ఆ ముసలాయన డాక్టరుగారి ముందు.

మౌనంగా తిరిగి కట్లు కట్టేశారు డాక్టరుగారు.

ఆ మౌనంలోని అర్థం ముసలాయనకు తెలిసింది. ముసలాయన, ముసలావిడ పొంగే దుఃఖంతో పిల్లల్లా ఏడ్వసాగారు.

"విచారించకండి. ప్రయత్నిద్దాం" అంటూ డాక్టరుగారు యింటికి వెళ్ళిపోయారు.

రోజల్లా ప్రయాణం చేసినందువల్ల బడలిక, ఇంటికి రాగానే కొడుకు తెలివితక్కువవల్ల రెండు కేసులు ప్రమాదించడం, తన వైద్యవృత్తికే దెబ్బతగిలేలావుంది. తనగురించి నల్గురూ ఏమనుకుంటారు? కొడుకుచేసిన తెలివితక్కువ పనికి కోపంతో ఉరుముతూ యింట్లో అడుగుపెట్టారు డాక్టరుగారు.

"గోపాల్!" పిడుగు పడ్డట్లు అరిచారు డాక్టరుగారు. మెల్లిగా అడుగులు వేసుకుంటూ ఇంట్లోంచి వచ్చాడు గోపాల్.

"ఒక్కపూట ఇంట్లో లేకపోతే ధ్వంసంచేసి వదిలిపెట్టావు కేసులన్నీ."

తలవంచుకున్నాడు గోపాల్.

"పాతికేళ్ళు వచ్చి యం. బి. బి. యస్. చదివిన మనిషి యింత దద్దమ్మలా ప్రవర్తిస్తా డనుకోలేదు."

"కాంతారావుగారి అమ్మాయి చావుబ్రతుకులమీద ఉంది. ఆ గాయాలు తగిలిన కుర్రాడికి కళ్ళుపోయాయి.

"ఇటువంటి అప్రయోజకుణ్ణి ఆధారం చేసుకోడం నాదే బుద్ధితక్కువ.

గోపాల్ తండ్రి మాటలకు సమాధానం చెప్పలేక ఖిన్నుడై నుంచున్నాడు. పక్క-గదిలో తనకోసం ఎవరో పెద్ద మనుష్యులున్న సంగతి డాక్టరుగారికి తెలియదు. తెలిస్తే కేక లేయక పోయేవా రేమో !

ఈలోగా గదిలోంచి బయటికి వచ్చి డాక్టరుగారికి నమస్కా-రం పెట్టారు ఇద్దరు మనుష్యులు.

"మా అబ్బాయికి వచ్చే బుధవారం పెళ్ళి. తమరు తప్పక రావాలి ముహూర్తంవేళకు" అంటూ డాక్టరుగారి చేతిలో శుభలేక పెట్టారు.

తక్షణం ముఖకవళిక మార్చుకుంటూ "అలాగాండి, తప్పక వస్తా" అన్నారు డాక్టరుగారు నవ్వుతూ. ఆ పెద్దమనుష్యులు వెళ్ళిపోయారు.

ఆ పెద్దమనుష్యుల ముందు ఎదిగిన కొడుకును తిట్టినందుకు లోపల బాధపడ్డారు డాక్టరుగారు ఎందుచేతంటే, ఆ పెద్దమనుష్యులు కాంతారావుగారి స్నేహితులుకూడా ! పైగా ఆ రెండు కేసులు గోపాల్ అజాగ్రత్తకన్న రోగలక్షణాలు విషమించే చెడిపోయాయి. అందువల్ల పూర్తిగా గోపాల్ బాధ్యుడు కాదని డాక్టరుగారికి తెలుసు. కాని కేసులు చెడిపోవడంవల్ల, పరపతి పోతుందనే కోపంతో డాక్టరుగారు కొడుకుపై కేక లేశారు.

ఒంట్లో సరిగాలేదని గోపాల్ ఆ రోజు రాత్రి భోజనం చేయలేదు.

"ఇటువంటి అపరియోజకులు ఒకపూట భోజనం చెయ్యక పోతే వచ్చిన నష్టంలేదు" అంటూ చిందులుత్రొక్కారు డాక్టరుగారు.

గోపాల్ ఆ నాటిరాత్రి నిశ్చయించుకున్నాడు. ఇకనుంచి జాగ్రత్తగా వైద్యవృత్తి చేసుకోవాలని. కొడుకుమీద కోపం వచ్చి, డాక్టరుగారు అతనిని ఆసుపత్రికి రమ్మని పిలవటంలేదు, కాని గోపాల్ మామూలుగా ఆసుపత్రికి వెడుతూ వస్తున్నాడు, తనకు తండ్రి పని చెప్పినా చెప్పకపోయినా.

కాంతారావుగారి అమ్మాయి ఆ మర్నాడే చనిపోయింది. తన కూతురు చావుకు కారణం గోపాల్ అని అందరిదగ్గరా వాపోసాగారు. అదేవిధంగా ముసలాయన తన కొడుకు కళ్ళు పోవడానికి గోపాల్ కారణమని, అతనే తక్షణం తన కొడుకు కళ్ళకు ఆపరేషను చేసిఉంటే తన కొడుకుకు అంధత్వం వచ్చేది కాదని నలుగురితో యాగీ చేయసాగాడు.

గోపాల్‌కు యీ మాటలు సూదుల్లా హృదయంలో గుచ్చుకునేవి. తండ్రి అతనిపై చూపే ఉదాసీనత అతనికి మరీ విచారం కలగచేసేది. డాక్టరుగారు కొడుకుపై చూపే నిర్లక్ష్యత వల్ల గోపాల్‌కు ఆయన నౌకర్లలోకూడా గౌరవం తగ్గింది. ఆసుపత్రికి వచ్చిన గోపాల్‌ను ప్రతీవాడు చూసీచూడనట్లు ప్రక్కనుంచి వెళ్ళిపోతూండేవారు.

"ఇకనుంచి జాగ్రత్తగా ఆసుపత్రిలో పనిచేస్తా నాన్న గారూ!" అన్నాడు ఒకరోజు గోపాల్.

"నువ్వు నాకేం సహాయం చెయ్యనక్కరలేదు" కటువుగా కసిరారు డాక్టరుగారు.

గోపాల్ కాసేపు మౌనంగా నుంచుని యింట్లోకి వెళ్ళిపోయాడు.

ఒకవారం రోజులుదాకా తన గదిలోంచి బయటికి రాలేదు. భోంచేసి గదిలో తలుపులు మూసుకుని కూర్చునేవాడు.

ఒకరోజు సాయంత్రం ఆసుపత్రికి వెళ్ళాడు గోపాల్. కాంపౌండరు శ్రీనివాసు సిగరెట్టు తాగుతూ బంట్రోతు సూరయ్యతో కబుర్లు చెబుతున్నాడు. డాక్టరు రోగులను చూడటానికి ఊళ్ళోకి వెళ్ళారు. పిచ్చివాళ్ళ కేకలు సంతలో రొదల్లా వినిపిస్తున్నాయి. గోపాల్ ఆసుపత్రిలో అడుగుపెట్టినా, కాంపౌండరుకాని, బంట్రోతులుకాని పలకరించలేదు. గోపాల్ వైపు కళ్ళప్పగించి చూస్తున్నారు. గోపాల్ తిన్నగా పిచ్చివాళ్ళ గదులదగ్గరికి వెళ్ళాడు. "యం. బి బి. యస్. చదివేడుట! జ్వరమంటే ఏమిటో తెలియదు. ఏ మందు యివ్వాలో తెలియదు" అంటూ మెల్లిగా నవ్వాడు శ్రీనివాసు వెనకనుంచి. ఈ మాటలు వింటూంటే గోపాల్‌కు లోలోపల ఉడికిపోయింది. కాని ఏమనకుండా సహజ ముఖభావంతో ముందడుగు వేశాడు.

పిచ్చివాళ్ళ గదులు లెక్కపెట్టాడు ఇరవై అయిదు ఉన్నాయి. ఒక గది మాత్రం ఖాళీగా ఉంది. తక్కిన వాటన్నిటిలోనూ ఎవరో పిచ్చివాళ్ళున్నారు. మామగారు కట్నం యివ్వలేదని పిచ్చెక్కిన అల్లుడు. గయ్యాళిభార్య పెట్టే బాధల వల్ల మతిపోయినవాడు, పెరిగే సంసారం పోషించలేక బెంగతో పిచ్చెక్కినవాడు, అనేకరకాలు అతనిముందు కనిపించారు. ఏవేవో వాగుతున్నారు. వారి మాటలన్నీ కందిరీగల ధ్వనుల్లా చెవుల్లో మ్రోగుతున్నాయి.

మతి ఎందుకు చెడుతుందీ? బెంగవల్ల, బాధవల్ల, ఆవేదనవల్ల, స్వేచ్ఛ లేకపోవడంవల్ల నల్గురూ అనే దెప్పుడు మాటలవల్లా స్ప్రింగుతీగలమధ్య నొక్కినట్లు జీవితాలను నలిపేయడంవల్ల యింకా ఎన్నెన్నో కారణాలుండవచ్చు. మొత్తంమీద అధైర్యపు మనస్సులు బలవత్తరమైన బాధలు, ఆవేదనలు, భరించలేక చిదికిపోయి చెడిపోతాయి. అందుకే పిచ్చి, అనుకున్నాడు గోపాల్.

ఆసుపత్రి విడిచి ముందుకువచ్చి కాళింగు చెరువువైపు నడిచాడు గోపాల్. చెరువులో బాగా నాచు పెరిగిపోతోంది. నీరు పసరురంగు దాలుస్తోంది. సరైనప్పుడు అది పరిశుభ్రం చెయ్యకపోతే చెరువు చెడిపోతుంది. ఆ నీరు త్రాగేవారికి రోగాలు వస్తేకాని, ఆ చెరువు పరిశుభ్రం చెయ్యాలనే బాధ్యత త్రాగేవారికి కలగదు.

చెరువుగట్టున కూర్చున్నాడు గోపాల్. పిచ్చివాళ్ళు, చచ్చిపోయిన కాంతారావుగారి అమ్మాయి, గుడ్డివాడైన గాయాల కుర్రాడు - జ్వరపీడితులు - మందులకోసం వచ్చిన రోగులు - కోపంతో ఉగ్రుడైన తండ్రి - కాంతారావుగారి సూటీపోటీమాటలు, సేవకుల నిర్లక్ష్యత - అన్నీ ఒక్కసారి గిర్రున తిరిగాయి గోపాల్ మనస్సులో. తనకి యీ ప్రదేశంలో యింక స్థానంలేనట్లు తోచింది. మనస్సులోని బాధ చెప్పకో డానికి ఆప్తులెవరూ ఉన్నట్లు కనిపించలేదు.

"మా అమ్మాయి నీ మూలాన్నే చచ్చిపోయింది."

"మా కుర్రాడు నీ మూలాన్నే గుడ్డివాడైయాడు"

గోపాల్ చెవులు గింగురు మన్నాయి.

"నన్ను పెళ్ళాడ్డానికి వచ్చావనుకుంటా." లలిత వెకి లిగా నవ్వింది.

"నీకు వచ్చునోయి లెక్కలు. జీవితంలో లోతులు లెక్కపెట్టగలవ్రా!" శాస్త్రి అరిచాడు.

అవధాని తనకేసి మూగిగా చూస్తున్నాడు.

వీరందరూ తన కేదో బోధ చేస్తున్నట్లు తోచింది గోపాల్ కు. వెర్రిదుఃఖం వచ్చింది. చేతులు ముఖాన అడ్డుపెట్టు కుని ఏడ్చాడు.

తిన్నగా గదిలోకి పోయి పడుకున్నాడు. ఆ రాత్రి భోజనం చెయ్యలేదు గోపాల్. రాత్రి అంతా ఏవో ఆలో చనలే. తనచుట్టు ఎవరో పిచ్చివాళ్ళు తిరుగుతూ గంతులేస్తు

న్నట్లు - మంచం తిరిగిపోతున్నట్లు ఏవో ఆలోచనలు అతనిలో దొర్లిపోయాయి. కళ్ళు పెద్దవిచేసి యింటికప్పు చూస్తూ పడుకొన్నాడు. ఒళ్ళు చెమటలు కమ్మాయి ఒకసారి ఏడ్చాడు. ఒకసారి నవ్వుకున్నాడు. ఒకసారి నిట్టూర్పు విడిచాడు. ఏదో కెవ్వున కేకవేశాడు. తనేం చేస్తున్నాడో, ఏం చెయ్యాలో గోపాల్‌కి ఏమీ తెలియనట్లు అనిపించింది.

మర్నాడు మధ్యాహ్నందాకా గోపాల్ గది తలుపు తెరవబడలేదు. డాక్టరుగారిభార్య తలుపుతెరచి లోపలికివెళ్ళింది.

"గోపాల్"

పడుకున్న గోపాల్ కదలలేదు.

"గోపాల్ !" ఆమె దగ్గరకువెళ్ళింది. గోపాల్ ఇంటి కప్పువైపు చూస్తున్నాడు తీవ్రంగా.

ఆమెకు గోపాల్‌స్థితి చూడగానే భయం కలిగింది.

"గోపాల్" అని అరిచింది ఆమె.

గోపాల్‌లో చలనంలేదు.

కంగారుగా డాక్టరుగారికి కబురు చేశారు. డాక్టరుగారు ఆసుపత్రినుంచి హడావడిగా వచ్చి ఆత్రంతో "గోపాల్ గోపాల్" అంటూ కుదుపుతూ పలకరించారు.

గోపాల్ మాట్లాడలేదు.

అతన్ని పక్కమీద కూర్చోబెట్టారు. గోపాల్ కప్పు కేసి చూస్తున్నాడు.

డాక్టరుగారికి గుండె దడదడ లాడింది. నాడిచూశారు. బాగానే పనిచేస్తోంది. కాని గోపాల్ శరీరం చెమటలు కక్కు-తోంది. కాంపౌండరు శ్రీనివాసుని పిల్చి ఏవో మందులు తెమ్మన్నారు తక్షణం.

డాక్టరుగారి భార్య కంటతడి పెట్టింది. ఆయన, కుటుంబం అంతా శోకంతో మూర్తీభవించింది.

రెండురోజులు గడిచాయి. గోపాల్ స్థితిలో మార్పు రాలేదు. ఒకరోజు గోపాల్‌కు మందుయిస్తూ "శ్రీనివాస్" అంటూ డాక్టరుగారు బాధగా దుఃఖంతో ఏదో సమాధానం కోసం అతనివైపు చూశారు.

ఇరవై అయిదోగది ఖాళీగానే ఉందండి.

అది వినగానే డాక్టరుగారి భార్య గొల్లుమంది. చుట్టూ ఉన్నవారు తెల్లబోయారు. డాక్టరుగారు, శ్రీనివాసు ముందు కర్తవ్యం ఆలోచిస్తూ నిర్విణ్ణులై నిలుచుండిపోయారు.

కథా నిలయం
4984
శ్రీకాకుళం